

Rørende

Gammel teknologi som for lengst ville havnet på skraphaugen andre steder, brukes stadig av en liten skare forsterkerprodusenter. Vakuumrørets renessanse skyldes slett ikke et naivt ønske om å tviholde på tradisjoner. Det er langt enklere enn som så.

Ta for eksempel denne forsterkeren. En stereo effektforsterker med rør som ser ut som om den er fra 1960-tallet. Noe som stemmer. Men selv om rørene som brukes er gammel teknologi, er rørene splitter nye. Det samme er McIntosh MC 275. En ny og forbedret utgave av originalen fra 1961. En forsterker som er like legendarisk som Babe Ruth, like elegant som Fred Astaire og like tøff som Frank Sinatra. En levende legende i ordet beste forstand fra den amerikanske audioindustriens svar på Cadillac.

Sammen med ikke ukjente storheter som Marantz og Fisher løftet McIntosh amerikansk hi-fi og skapte high-end-begrepet for over 40 år siden. Amerikansk var best. Lenge. Så kom japanerne, og resten er historie.

Forsterkeren er konstruert i en tidsalder lenge før transistorens inntog og var

lenge anerkjent som en av de beste rørforsterkerne man kunne kjøpe for penger. Enkelte sverger fremdeles til sine MC 275-er som om det ikke har skjedd noe som helst siden 1961.

En titt på brukmarkedet viste at gamle MC 275-er går for omtrent det samme som dagens nypris og mange ganger det de kostet nye. Det er tross alt bare å bytte slitte rør, så er det meste i den skjønneste orden, og man har tusenvis med timer med musikk foran seg. Det er gjerne en grunn til at folk betaler dyrt for en forsterker som ikke akkurat kan kalles moderne og banebrytende lenger. Akkurat hvorfor skal vi straks finne ut, men først en kort beskrivelse av vidunderet.

TO ELLER EN KANAL

Forsterkeren er en ren effektforsterker, men den har volumregulering for hver kanal, og

Tekst og foto
Lasse Svendsen

vakkert

Fakta

Stereo røreffektforsterker
2 x 75 W 8 ohm
1 x 150 W brokoblet
Volumregulering
Kr 29.990

dermed kan CD-spilleren kobles rett inn uten å gå veien om en forsterker. En av/påbryter fantes pussig nok ikke på forgjengeren. Plugget man inn ledningen, ble den stående på hele tiden. Noe som selvsagt reduserer levetiden til rørene noe, så det lønte seg å koble den via en separat strømskinne med strømbryter. Heldigvis har den nye utgaven fått av/påbryter.

Tilkoblinger av forsterker eller kilde og høyttalere gjøres på forsterkerens venstre side. Ikke uvanlig for 40 år siden, og McIntosh har ikke villet endre dette på årets utgave av MC 275. Det skjønner vi godt. Da ville det ikke være en MC 275 lenger. 75 watt høres ikke mye ut, men det er hva McIntosh mener forsterkeren leverer i stereo, og den kan brokobles slik at man kobler begge kanalene til én. Da dobles effekten i watt til 150, men da må man ha to til stereo.

Hvorfor rør?

Det er mange gode grunner til at det gamle røret fremdeles brukes i forsterkere. Det finnes for øvrig miksebord, mikrofonforsterkere, CD-spillere og sågar hjemmekinoprosessorer med vakuurrør. Den digitale tidsalder er langt forbi konfirmasjonsalderen, men røret kan i mange sammenhenger bevise at de gamle er eldst.

Noen av de vakreste og mest skulpturelle, særegne og oppsiktsvekkende produktene audioindustrien har produsert, har vært rørforsterkere. Synet av de glødende rørene som reflekterte i forkrommede stålplater, kunne være betagende. Som en skjelsk fristerinne i florlett tøy blunket små rør med rødglødende øyne delvis skjult bak svulmende utgangstrafoer.

En vellykket rørforsterkerkonstruksjon kan i mange tilfeller lyde mer naturlig for det menneskelige øret enn en konvensjonell transistorforsterker. Det har ingen

ting med krefter og dynamikk å gjøre, ei heller med frekvensområdet som er mer begrenset på de aller fleste rørforsterkerne. Årsakene til rørforsterkeres popularitet er mange, men hovedgrunnen ligger i et forvrengningsmønster som mange opplever som balsam for øret (!). En rørforsterker har en langt høyere forvrengningsprosent enn transistorforsterkeren, likevel lyder røret mer behagelig for øret. Det skyldes delvis at den harmoniske forvrengningen til et rør er mer ørevennlig.

Analogien er omtrent som et basseng fylt med vann. Rørforsterkerens forvrengningskarakteristikk kan sammenlignes med små bølger i vannet, en transistorforsterkers med små krusninger på overflaten. Begge endrer speilbildet litt, men man kan likevel kjenne igjen sitt eget ansikt i de små bølgene. Forskjellen er at man ikke hører de små bølgene like godt som krusningene.

MC 275 vist sammen med forsterkeren MC 2200. Også dette en rørforsterker.

GLØDENDE ENGASJERT

Kjennere vil si at man knapt kan skue forsterkeren på rørene, og at watt ikke alltid forteller hele sannheten. Ulike rør har ulike egenskaper, og MC 275 leveres med fire utgangsrør som er relativt kraftige (KT-88/6550) i McIntoshs patenterte Unity Coupled Output Circuitry. Disse skal gi uniform forsterkning over hele frekvensområdet og reduserer forvrengningen og støy når rørene belastes. Men alt snakket om teknikk overskygges fullstendig av det forsterkeren gjør med musikken!

Forvent ikke pinlig nøyaktig nøytralitet gjennom hele toneområdet. Det er grenser for hvor mye dynamisk takhøyde det finnes i en rørforsterker, men i det store og hele er MC 275 et vanvittig artig og sjarmerende redskap som er i stand til å vekke en stein til live med sitt overstrømmende og glødende engasjement.

Ta bassområdet. Ofte kritisert for å være for bløtt og upresist i så mange rørforsterkere. Glem det. Macen legger heller litt ekstra vekt i bassen som pløyde dypt

